

Добре володіння іноземною мовою дозволяють майбутньому фахівцю ефективно здійснювати професійну діяльність у своїй сфері: працювати з зарубіжною літературою, виступати з доповіддю або повідомленням, брати участь в дискусії іноземною мовою, виконувати усний або письмовий переклад літератури за професійним спрямуванням. Це значно підвищить рівень мовної підготовки майбутнього фахівця. Інтерактивне навчання має великий освітній і розвиваючий потенціал, і забезпечує максимальну активність студентів в навчальному процесі. Інтерактивне навчання сприяє активізації навчально-пізнавального процесу, формуванню глибокої внутрішньої мотивації, надає можливості для інтелектуального та творчого розвитку, вияву ініціативи, розвиває комунікативні навички. Тому використання саме цього виду навчання є невід'ємною частиною процесу професійної підготовки майбутніх фахівців.

Література:

1. Ступина С.Б. Технологии интерактивного обучения в высшей школе: Учебно-метод. пособие. Саратов: 2009. 52 с.
2. Сушенцева Л. Л. Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних закладах: теорія і практика: монографія / Н. Г. Ничкало. Кривий Ріг, 2011. 439 с.

УДК 37.09

Є.І. Рябов

РОЗВИТОК СПОРТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено основні проблеми розвитку спортивної культури здобувачів вищої освіти. Розглянуто такі аспекти, як: місце і значення фізкультурно-оздоровчої активності та спортивної освіти у житті

студентської молоді, окреслено актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання студентської молоді в Україні.

Ключові слова: *фізичне виховання, фізична культура, спорт, оздоровчі заходи, спортивна культура, спортивна освіта.*

Починаючи з 20-х рр. минулого століття, фізична культура міцно увійшла в робочі плани загальноосвітніх шкіл і вузів в якості обов'язкового навчального предмета. Цьому сприяли успішна і якісна підготовка фахівців, становлення програмно-методичних шкіл з матеріально-спортивною базою. Спорт органічно входив у систему фізичного виховання як засіб, що забезпечує організацію та зміст позааудиторної фізкультурно-освітньої та спортивної роботи. Численні спортивні рекорди, встановлені в ХХ в., змогли перевершити навіть найсміливіші прогнози. Все це зробило спорт одним з найбільш бурхливо розвинутих соціальних і культурних феноменів сучасного суспільства. У науці спорт розглядається як власне змагальна діяльність, специфічна форма якої — система змагань.

Методи та організація дослідження. Спорт, що створює цінності спортивної культури, завжди був потужним соціальним феноменом і засобом успішної соціалізації. Про це свідчать і наукові дані, і приклади життєвого шляху багатьох видатних спортсменів. За даними соціологічних опитувань сучасної молоді, спортсменів, стає ясно, що саме спорт значно вплинув на їх уявлення про суспільне життя і світі в цілому.

При правильній організації спортивної діяльності спортивна культура може стати серйозним і дієвим засобом формування соціальної активності та здорового способу життя студентської молоді. Однак сучасна система фізичного виховання, при всьому, найчастіше хаотичному, різноманітті її форм, не змогла залучити основну масу здобувачів вищої освіти до занять різними видами спорту. Це не дозволило використувати в якості основного засобу фізичного виховання найголовніше досягнення спортивної культури. Ситуацію, що створила протиріччя між розумінням соціальної необхідності оздоровлення

і адаптації дітей, що змінилась системою цінностей в організації суспільного життя і недостатньо розробленими технологіями реалізації цих процесів, багато в чому, визначило критичний стан фізичного виховання студентської молоді.

Розвиток - поняття, що характеризує якісні зміни об'єктів, появи нових форм буття, існування різних систем, поєднане з перетворенням їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків. Розвиток — філософська категорія, що виражає процес руху, зміни цілісних систем. Соціальна значущість спорту визначається, перш за все, його ціннісним потенціалом. На жаль, питання про цінності спортивної культури, про їх місце в системі наукового спортивного знання залишається маловивченим. У нашому дослідженні ми робимо одну з перших спроб структурування (класифікації) цінностей спортивної культури в процесі фізкультурно-спортивної діяльності. В даному контексті цінності розглядаються нами як позитивне чи негативне значення об'єктів навколишнього світу для людини, класу, групи, суспільства в цілому, визначається не властивостями самими по собі, а їх залученістю в сферу людської діяльності, інтересів і потреб, соціальних відносин. Відомо, що спорт є сфера створення цінностей, які органічно входять у зміст культури.

Загальнокультурний компонент цінностей спортивної культури складають соціальні процеси правового, економічного, політичного, культурного і освітнього полів соціального простору. Соціально-психологічний компонент забезпечується рівнем суспільної свідомості, громадської думки, інтересів, мотивів, ціннісних орієнтацій людей, а також взаємовідносинами, які шикуються в сфері спорту («тренер — спортсмен», «спортсмен — спортивний колектив» і т.д.). Специфічний компонент виражається в здатності спорту задовольняти потреби людини у фізичному вдосконаленні, соціалізації, зміцненні здоров'я, самореалізації та підвищення соціального престижу особистості в суспільстві шляхом досягнення високого результату, перемоги, рекорду. Освоюється дана група цінностей шляхом спортивного вдосконалення і виховання.

З позиції визначення мети, життєздатна особистість — морально-вольової, духовно розвинений, фізично активний, соціально адаптований, психологічно стійка людина, що володіє знаннями і здібностями, необхідними для життя в сучасному суспільстві. Життєздатна особистість вміє самостійно вирішувати проблеми, якими спантеличує життя. Їй властива громадянська відповідальність, вона готова захистити свої права і сумлінно виконувати обов'язки. Філософи стверджують, що вміння жити — це мистецтво, якому потрібно вчити. Виховати життєздатну особистість — значить сформувати у студента реалістичне ставлення до життя. Життєва енергія, сила духу, твердість характеру — саме ці якості затребувані в сучасному суспільстві.

Фізичне виховання, організовується з початкової школи, лише частково вирішує актуальну задачу сучасної освіти, формування життєздатної особистості. Ціннісний потенціал спортивної культури, методи спортивного виховання, як показує практика спортивних шкіл, вирішують цю задачу більш ефективно.

У зв'язку з цим ми солідарні з Л.І. Лубишевой, яка запропонувала ввести в навчальний процес вищих навчальних закладів дисципліну «Спортивна культура», щоб кожен студент мав можливість долучитися до занять спортом та фізкультурно-спортивною діяльністю, яка в повній мірі забезпечує соціальне замовлення на формування життєздатної особистості, спортивне виховання передбачає розвиток особистісно значущих якостей, формування здібностей, озброєння учнів знаннями про життя, необхідними для успішного функціонування людини в сучасному суспільстві. Цільова установка спортивного виховання полягає в тому, щоб сформувати особистість, здатну долати труднощі, розвивати волю, вижити, саморозвиватися і досягати успіху, перемагати, перш за все, над самим собою. У спорті вже створений механізм розвитку життєздатної особистості.

Теоретичний розділ повинен містити знання про історію становлення та розвитку спорту, теорії спорту, основи спортивного тренування, методиках медичного контролю і самоконтролю; практичний — включати основні розділи

спортивної підготовки: загальнофізичної, спеціальної, тактичної та технічної (змагальна діяльність є невід'ємною частиною даного процесу). Контрольно-нормативний розділ передбачає оцінку знань, рухових умінь і навичок на рівні вимог юнацьких спортивних розрядів. Зміст спортивної освіти включає: формування спортивної культури особистості, як процесу вироблення ціннісного ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, вивчення теорії та історії спорту, оволодіння технікою виду спорту, розвитку спеціальних якостей, участі в змаганнях, ведення спортивного стилю життя, виховання моральної поведінки на спортивних аренах; своєчасне формування м'язової системи студентів, що забезпечує запобігання дисбалансів у розвитку, що призводять до хронічних захворювань опорно-рухового апарату і хребта в молодому, середньому і старшому віці, а також створюють умови для побутового, виробничого та спортивного травматизму; своєчасний розвиток у студентів координаційних здібностей і рухових навичок, що забезпечують високий рівень культури рухів, їх спритність і надійність в екстремальних ситуаціях, а також прискорену адаптацію до виникаючих нових вимог середовища; оволодіння студентами методами навчання і тренування для перманентного фізичного самовиховання і тренування, а також грамотного вибору режимів рухової активності.

Реалізація змісту спортивної освіти здійснюється за допомогою:

- розробки нових освітніх програм (тренувальних, оздоровчо-тренувальних, кондиційних-тренувальних, різнорівневих, авторських, варіативних);

- створення спортивного клімату (духу), багатого різнобічного спортивного середовища (спортивний клуб, секції за видами спорту та обов'язковий навчально-тренувальний процес за межами розкладу);

- використання нових форм освітнього процесу (навчально-тренувальні заняття, матчеві зустрічі, спортивні свята, змагання, олімпіади).

Процес освоєння цінностей спортивної культури відбувається в колективних заняттях малих груп, в умовах суворого регламенту виконання

вправ в індивідуальній і колективній формі. Тут реалізується принцип єдності суперництва і співробітництва для досягнення цілей окремої особистості та колективу. Спортивна освіта повинна розглядатися як простір діяльній соціалізації особистості, що забезпечує природні умови формування її соціальної активності та успішної життєдіяльності.

Необхідно використовувати навчальні та позанавчальні тренувальні програми різного рівня, адаптовані до здібностей і можливостей кожного здобувача вищої освіти, враховуючи гендерні відмінності; впроваджувати особистісно орієнтовані методики; інтегрувати в освітній процес теоретичні курси з теорії спорту та історії олімпійського руху, олімпійська освіта і виховання.

Можливі індивідуальні програми для особливо обдарованих здобувачів вищої освіти. Викладач-тренер повинен перебувати в процесі безперервного саморозвитку, творчо розробляючи і реалізуючи навчальні тренувальні програми.

Введення навчальної дисципліни «Спортивна культура» дозволить усунути «больові точки» традиційно сформованої системи фізичного виховання:

- створить організаційно-педагогічні умови привабливості для здобувачів вищої освіти змісту навчальних занять;

- забезпечить відповідність навчальних і тренувальних дій на заняттях спортивної культури особливостям вікового розвитку, моторики і психіки здобувачів вищої освіти, їх спортивним інтересам;

- сприятиме активному і систематичному використанню новітніх технологій спортивного та олімпійського виховання студентів;

- надасть можливості для пріоритетного освоєння етичних, моральних, духовних цінностей спортивної культури, спортивного стилю життя;

- стимулює розробку і створення принципово нових проектів навчально-спортивних споруд, що забезпечують використання сучасних технологій спортивного виховання, оснащених діагностичними та тренажерними

комплексами, системами оперативного контролю за здоров'ям тих хто займається.

Висновок. Спортивна освіта дозволить наблизитися до вирішення головного завдання сучасності - надання можливості кожній людині в суспільстві, що змінюється, відчувати себе впевнено, захищено, при цьому грамотно формуючи та зберігаючи своє фізичне, духовне та моральне здоров'я. Все це, в цілому, дасть можливість поліпшити якість життя студентської молоді, розвинути спортивну культуру особистості здобувача вищої освіти в умовах вузу.

Література:

1. Вигузова, О.В. Спорт і краса в умовах сучасної культури / О.В. Вигузова // Теорія і практика фіз. культури. - 2011. - № 11. - С. 72.
2. Глотов, Н.К. Філософсько-культурологічний аналіз фізичної культури / Н.К. Глотов, А.С. Ігнат'єв, А.В. Лотоненко. // Теорія і практика фізичної культури.- 1996. - № 1. - С. 16.
3. Ільєнко, Є.В. Філософія і культура / Є.В. Ільєнко. - М., 1991. - С. 89.
4. Коновалов, І.Є. Особливості фізичного виховання студентів / І.Є. Коновалов // Теорія і практика фізичної культури. - 2011. - № 3. - С. 26.
5. Панова, Е.О. Підвищення рівня фізичної підготовленості студентів як фактор прилучення до цінностей фізичної культури і спорту / Е.О. Панова // Теорія і практика фізичної культури. - 2011. - № 2. - С. 69.

УДК: 37.016. 3-051 :323.1.

Ю. М Рябова

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В